

Fem skott i senaten / Viisi laukausta senaatissa

1992. Tuotanto: Yleisradio, FST, Fiktio. Ohjaus: Åke Lindman. Käsikirjoitus: Åke Lindman, Seppo Zetterberg. Kuvas: Raimo Heikkonen. Leikkaus: Pipsa Valavaara. Lavastus: Pablo Sikow. Näyttelijät: Mats Långbacka (Eugen Schauman), Ernst Romanov (Nikolai Bobrikov), Seppo Zetterberg (kertoja), Rebecca Troupp, Joni Sutinen, Marcus Hietanen, Algot Böstman, Jonna Järnefelt, Susanna Sutinen, Stina Rautelin, Vladimir Mezenev, Agne-Egle Gregorauskaite, Vidas Petkevicius, Nicke Lignell, Christian Lindroos, Kristoffer Möller, Marika Parkkomäki, Johan Storgård, Lars Svedberg, Pirkko Mannola. Televisioensi-ilta: 15.12.1992 FST1. Kesto: 86 min. Esityformaatti: MP4.

Suomenkielinen tekstitys.

OHJAAJA JA NÄYTTELIJÄ Åke Lindman (1928–2009) oli Suomalaisen elokuvan festivaalin päävieras vuonna 2001. Mittava ura kotimaisen elokuvan keskeisenä miesnäyttelijänä oli alkanut jo vuonna 1949 Teuvo Tulion melodraamassa *Hornankoski*, josta valmistui myös ruotsinkielinen rinnakkaisversio *Forsfararna*. Kaksikielisenä näyttelijänä Lindman sopi erinomaisesti esittämään pääroolia molempiin teoksiin. Lindmanin uran alkuvaiheisiin saadaan tutustua vuoden 2018 festivaalilla, sillä *Forsfararna* nähdään tämänvuotisen tapahtuman päätöselokuvana.

Åke Lindman ryhtyi näyttelijätyön rinnalla myös ohjaajaksi. Esikoispitkä *Kertokaa se hänelle...* valmistui vuonna 1961. Ohjaajanuran alku sijoittui mediakulttuurin murrokseen Suomessa. Lindman sai oppinsa studiokauden loppuvaiheessa ja ehti toimia Edvin Laineen apulaisohjaajana elokuvassa *Musta rakkaus* (1957). Samaan aikaan uusi tarinankerronnan väline, televisio, otti ensiaskeleitaan. Juuri televisiosta tuli Lindmanille merkittävä ilmaisun väline jo 1960-luvun lopulta lähtien. Ensimmänen ohjaus televisiolle oli näytelmä *Nog minns vi dig* (1967). Seuraavalla vuosikymmenellä poikkeuksellisen suosituiksi nousivat sellaiset sarjat kuin *Alppikengistä jäljet vain jää* (1973), *Myrskyluodon Maija* (1976) ja *Elämänmeno* (1978).

Åke Lindmanin ohjaukset ovat usein sijoittuneet historiaan. Tästä on osoituksena myös festivaalilla nähtävä *Fem skott i senaten* (*Viisi laukausta senaatissa*), jonka ensi-ilta oli FST:llä 15. joulukuuta 1992. Käsikirjoituksen työstämisessä Lindman teki tiivistä yhteistyötä historioitsija Seppo Zetterbergin kanssa. Zetterbergin teos *Viisi laukausta senaatissa*. *Eugen Schaumanin elämä ja teko* oli ilmestynyt kuusi vuotta

aiemmin ja antanut Lindmanille kipinän elokuvan toteuttamiseen.

Lopputuloksena oli dramatisoitu dokumentti, joka käsittelee Suomen historian tunnetuinta terroritekoa, kenraalikuvernööri Bobrikovin murhaa, jonka nuori aktivisti Eugen Schauman toteutti kesäkuussa 1904. Kerrontatyyliltään elokuva tuo mieleen Renato Castellanan tv-sarjan *Leonardo da Vinci* (1971), jossa historioitsija astuu kommentoimaan fiktion luomaa kuvaa menneisyydestä. Lindmanin elokuvassa Zetterberg toimii kertojana, ja välillä katsoja saa eläytyä vuoden 1904 tapahtumiin seuraamalla Schaumanin (Mats Långbacka) ja Bobrikovin (Ernst Romanov) kohtalokasta tapaamista senaatin portaikossa.

Hannu Salmi

